
FOLKETINGET

Europaudvalget, Retsudvalget og Erhvervsudvalget

EU-konsulenten

EU-note

Til: Udvalgenes medlemmer og stedfortrædere

Dato: 19. juli 2010

Grønbog om en europæisk aftaleret for forbrugere og erhvervslivet

Sammenfatning

Kommissionen har fremlagt en grøn bog, som indleder en offentlig høring om fremtidens europæiske aftaleret. Hensigten med grønbogen er at diskutere forskellige løsningsmodeller og finde frem til en ordning, der kan få det indre marked til at fungere bedre for forbrugere og virksomheder via en mere sammenhængende aftaleret. Kommissionen opstiller syv forskellige modeller, som spænder fra et sæt vejledende retningslinier til en EU-civillov, som erstatter alle de nationale regler på området.

Høringssvar skal indsendes senest 31. januar 2011.

Kommissionen fremlagde den 1. juli 2010 en grønbog, som kommer med en række løsningsmodeller for indretningen af en europæisk aftaleret for forbrugere og erhvervslivet¹. Kommissionen opfordrer forbrugere, virksomheder og alle andre interessenter til at tage aktivt del i den offentlige høring. **Fristen for bemærkninger til grønbogen er den 31. januar 2011.**

Hvorfor er der brug for en europæisk aftaleret?

Kommissionen indleder med at fastslå, at aftaler er byggestenene i relationerne mellem erhvervslivet og forbrugerne, og at EU's indre marked bygger på aftaleretlig lovgivning, dvs. lovgivning, som definerer regler og vilkår for af aftaler indgåelse og opsigelse m.v. Imidlertid har især små og mellemstore virksomheder vanskeligt ved at sælge deres varer på tværs af grænserne, fordi de er nødt til at følge 27 EU-landes forskellige aftalelove. En undersøgelse viser således, at det kun er 8 % af forbrugerne, der køber på nettet fra andre EU-lande. Desuden bliver 61 % af alle grænseoverskridende handler afvist, fordi de forretningsdrivende nægter at sælge til det land, forbrugeren er bosat i. Ifølge Kommissionen skyldes det i vid udstrækning lovgivningsbarrierer og usikkerhed om, hvilke regler der gælder i andre EU-lande.

Kommissionen har derfor fremlagt grønbogen for at få løst nogle af disse problemer og åbne mulighed for en bedre udnyttelse af det indre markeds potentiale.

I grønbogen opstiller Kommissionen en række løsningsforslag med henblik på at nå frem til en mere sammenhængende aftaleret. **Målet** er at skabe bedre retssikkerhed for virksomhederne og forenkle reglerne for forbrugerne, samt at få sat skub i det økonomiske opsving.

Hvad skal høringen føre til?

Kommissionens grønbog er fremlagt inden for rammerne af **Europa 2020-strategien** - som blev lanceret i marts 2010², og indgår samtidig i Stockholm-programmet, der fastsætter EU's prioriteter på det retlige område de næste fem år (2010-14)³.

¹ KOM (2010) 348.

² Europa 2020-strategien er nærmere beskrevet i EU-note E 26 af 8. marts 2010.

³ KOM(2009)262.

I forbindelse med arbejdet om en ny europæisk aftaleret nedsatte Kommissionen den 12. maj 2010 en ekspertgruppe, der skal udvikle et såkaldt "udkast til fælles referenceramme". Referencerammen er et foreløbigt udkast til en europæisk aftalelov, der skal udgøre en brugervenlig og realiserbar løsning, afpasset efter forbrugernes behov og realiteterne i erhvervslivet. Gruppen, der består af juraeksperter fra hele Europa, mødes for øjeblikket en gang om måneden i Bruxelles. Den offentlige høring, som grønbogen lægger op til, skal være med til at sikre, at gruppen får set på alle de vigtigste problemer, som forbrugere og virksomheder i dag står over for på det aftaleretlige område.

Hvad skal de nye regler indeholde?

Kommissionen forestiller sig, at de nye regler bl.a. følger op på de områder af aftaleretten, hvor der i dag ikke findes EU-regulering. Dette gælder dels i forholdet mellem erhvervsdrivende og forbrugere, dels i det indbyrdes forhold mellem erhvervsdrivende.

Aftaler mellem erhvervsdrivende og forbrugere

Ifølge Kommissionen er der – på trods af at EU's omfattende indsats for at regulere forbrugerlovgivningen – fortsat steder, hvor der er store forskelle mellem EU-landene. Det gælder f. eks. inden for den almindelige aftaleret. Kommissionen lægger derfor op til, at der fastsættes ensartede regler på disse resterende områder, således at der kommer bedre sammenhæng i reglerne.

Kommissionen kommer også ind på **forslaget til et nyt direktiv om forbrugerrettigheder**, som Kommissionen fremsatte i efteråret 2008⁴. Forslaget lægger op til totalharmonisering inden for centrale områder af forbrugerlovgivningen. I den forbindelse anfører Kommissionen, at selv om direktivet vedtages som foreslået af Kommissionen, vil det ikke gøre EU-landenes nationale aftaleret ensartet på de områder, der ikke er harmoniserede. Og selv på de områder, hvor forslaget indfører fuldt harmonisering, vil der være behov for at anvende dem sammen med EU-landenes øvrige generelle aftaleretlige bestemmelser. Endelig anfører Kommissionen, at to års intense forhandlinger i Europa-Parlamentet og Rådet har understreget, at en fremgangsmåde, som er baseret på fuldstændig harmonisering, har sine begrænsninger.

⁴ KOM(2008) 614

Med andre ord vil direktivet om forbrugerrettigheder ifølge Kommissionen kun delvis fjerne forskellene mellem EU-landenes aftaleretlige regler.

Forslaget til direktiv om forbrugerrettigheder er beskrevet i [EU-note E 9](#) af 19. november 2009.

Aftaler mellem erhvervsdrivende

Kommissionen vil også gøre det lettere for de erhvervsdrivende i EU-landene at handle indbyrdes. Selv om de erhvervsdrivende i dag kan indarbejde eksisterende standardklausuler i aftaler på tværs af grænserne, har de ikke mulighed for at vælge en fælles europæisk aftaleret, som kan anvendes og fortolkes ens i samtlige EU-lande.

Hvad foreslår Kommissionen?

Kommissionens opstiller **syv forskellige løsningsmodeller** med henblik på bedre sammenhæng i aftaleretten. Kommissionen lægger vægt på, at alle løsninger skal sikre en høj grad af forbrugerbeskyttelse og at der skabes færrest mulige byrder for borgere og virksomheder. Løsningsmodellerne varierer alt efter, hvor stor politisk vilje der er til at overlade reguleringen af aftaleretten til EU.

De 7 foreslåede modeller er:

Løsningsmodel 1: Offentliggørelse af ekspertgruppens resultater

Den første løsning består i at offentliggøre på internettet en (ikke-bindende) **standardmodel for aftaleretlige regler**, som vil kunne bruges i EU's indre marked. Modellen kan bruges som inspirationskilde af de lovgivende myndigheder på EU- og nationalt plan, når de udarbejder ny lovgivning, og af aftalparterne, når de opstiller deres standardvilkår. Der er tale om den mindst indgribende model, som ikke i sig selv indebærer ny EU-regulering.

Løsningsmodel 2: En officiel "værktøjskasse" for de lovgivende myndigheder

Den anden model går ud på at tilbyde EU-lovgiverne en (bindende eller ikke-bindende) **"værktøjskasse"**, som de kan bruge ved udarbejdelsen af ny lovgivning. Værktøjskassen kan være med til at sikre bedre og mere sammenhængende regler. Det instrument, der gennemfører værktøjskassen, kan f. eks. tage form af en meddelelse, som Kommissionen kan bruge som referen-

ceredskab, når den foreslår ny lovgivning, eller af en interinstitutionel aftale mellem Kommissionen, Rådet og Europa-Parlamentet om, at de konsekvent skal bruge værktøjskassen ved udarbejdelse af og forhandlinger om lovgivningsforslag, der bygger på europæisk aftaleret. Ulempen ved "værktøjskassen" er, at den ikke umiddelbart fjerner forskellene i lovgivningerne.

Løsningsmodel 3: En Kommissionshenstilling om europæisk aftaleret

Grønbogen peger også på muligheden for, at Kommissionen vedtager en **henstilling om europæisk aftaleret**, som opfordrer EU-landene til at gennemføre en europæisk aftalelov i deres nationale retssystemer. Kommissionen forestiller sig noget lidt i stil med, hvad der kendes fra USA, hvor alle 50 stater - undtagen en enkelt - frivilligt har indført en *Uniform Commercial Code*. Ulempen ved en sådan løsning er naturligvis, at den ikke er bindende og derfor skaber risiko for en uensartet og ufuldstændig tilgang EU-landene imellem.

Løsningsmodel 4: En forordning om indførelse af et frivilligt europæisk retligt instrument

Kommissionen foreslår også en **frivillig europæisk aftalelov** (eller en "28. aftalelov"), som forbrugerne og virksomhederne frit skal kunne vælge at bruge. Denne frivillige aftalelov skulle fungere som et alternativ til de eksisterende nationale aftalelove og skal kunne findes på alle sprog. Der skal tages stilling til, om den enten udelukkende skal gælde for grænseoverskridende aftaler eller om den skal gælde for såvel grænseoverskridende som rent indenlandske aftaler. Kommissionen lægger vægt på, at den sikrer et højt forbrugerbeskyttelsesniveau og retssikkerheden sikres i hele den konkrete aftales livscyklus.

Kommissionen peger dog på, at et frivilligt europæisk instrument vil kunne kritiseres for at komplicere indgåelsen af aftaler, da forbrugerne vil skulle vælge mellem flere ordninger.

Løsningsmodel 5: Et direktiv om europæisk aftaleret

Den femte af de foreslåede løsningsmodeller består af en **harmonisering af nationale aftalelove** i et EU-direktiv. Kommissionen forestiller sig et minimumsdirektiv baseret på et højt niveau af forbrugerbeskyttelse. Kommissionen peger dog på ulempen ved, at minimumsharmonisering ikke nødvendigvis fører til en ensartet gennemførelse og fortolkning af reglerne, da erhvervsdrivende, som udbyder varer og tjenester på tværs af grænserne, fortsat vil skulle overholde forskellige regler i de respektive EU-lande.

Løsningsmodel 6: En forordning om indførelse af europæisk aftaleret

En mere indgribende løsning består i at skabe **fuld harmonisering af de nationale aftalelove** gennem en EU-forordning. Ifølge Kommissionen kunne en forordning erstatte EU-landenes lovgivninger med et ensartet sæt EU-regler, herunder ufravigelige regler, der giver den svageste part større beskyttelse. Der skal i den forbindelse tages stilling til, om forordningen udelukkende skal gælde i grænseoverskridende transaktioner eller også i indenlandske aftaler.

Kommissionen peger dog selv på, at denne løsning kan rejse følsomme spørgsmål vedrørende nærheds- og proportionalitetsprincipperne.

Løsningsmodel 7: En forordning om indførelse af en europæisk civillov

Endelig præsenterer Kommissionen det vel nok mest indgribende løsningsforslag, nemlig at indføre en regulær **europæisk civillov**, dvs. en samlet borgerlig lovbog, der skal træde i stedet for alle nationale aftaleretlige regler. Denne løsning går et skridt videre end forordningen om indførelse af en europæisk aftaleret i den forstand, at den vil omfatte ikke blot aftaleret, men også andre typer forpligtelser (f.eks. erstatning uden for kontrakt).

Også her peger Kommissionen dog på, at der kan opstå problemer med at begrunde forslaget under henvisning til nærhedsprincippet.

Andre spørgsmål

Grønbogen kommer endelig ind på andre spørgsmål vedrørende indholdet af en fremtidig europæisk aftaleret, herunder hvorvidt et nyt instrument både skal omfatte grænseoverskridende og indenlandske aftaler, samt om det materielle anvendelsesområde for instrumentet (dvs. hvilke indholdsmæssige regler, der skal gælde, f. eks. om instrumentet kun skal omfatte bestemte typer aftaler).

Høringen løber frem til den 31. januar 2011, og skal sætte Kommissionen i stand til at fremsætte forslag på området før 2012.

Med venlig hilsen

Thomas Fich (3611)